

MKZ.4125.5.1.2016

Szczecinek, dn.29.01.2016 r.

Miasto Szczecinek
pl.Wolności 13
78-400 Szczecinek

dotyczy: wniosku z dnia 19.01.2016 r.,
złożonego przez: Miasto Szczecinek, pl.Wolności 13, 78-400 Szczecinek reprezentowane przez Burmistrza Miasta Szczecinek,
w sprawie: wydania zaleceń konserwatorskich w związku z planowanym rozpoczęciem prac projektowych dotyczących odrestaurowania zabytkowej wieży wodociągowej (ciśnień) na obserwatorium astronomiczne, będące częścią Parku Nauk Ścisłych,
adres: działka nr 114/1, obręb 13, 78-400 Szczecinek.

ZALECENIA KONSERWATORSKIE

W odpowiedzi na ww. wniosek informuję, iż zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r., poz.1446 z późn. zm.)- cyt dalej jako uoz , organ ds. ochrony zabytków wydaje w formie pisemnej zalecenia konserwatorskie, określające sposób korzystania z zabytku, jego zabezpieczenia i wykonania prac konserwatorskich, a także zakres dopuszczalnych zmian, które mogą być wprowadzone w tym zabytku.

Obiekt przy ul. Wodociągowej w Szczecinku został wpisany do rejestru zabytków decyzją z dnia 15 października 2012 r. (nr rejestrowy A-1234) jako- wodociągowa wieża ciśnień-obecnie nieużytkowana. Art. 9 ust. 1 uoz stanowi, iż do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy, a więc obiekt odpowiadający cechom wskazanym w jego definicji legalnej. Zgodnie z art. 3 pkt 1 i 2 ww. ustawy pod pojęciem zabytek należy rozumieć: nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Zgodnie z powyższym w uzasadnieniu do decyzji z dnia 27 maja 2014 r. można przeczytać, iż obiekt: „posiada wszystkie (...)cytowane wartości-historyczne, artystyczne oraz naukowe (...).Jest to świadek historii, symbol zmian i rozwoju techniki miasteczka na początku XX wieku”.

Po analizie dostępnego materiału w postaci:

1. materiałów dokumentujących stan wieży przed rozbiórką :
  - materiałów ikonograficznych (zdjęcia, pocztówki);
  - „Opinia techniczna dot. stanu technicznego konstrukcji budynku” z marca 2012 r. (aut. mgr inż. J.Pawlak);
  - „Ekspertyza o stanie technicznym i przyczynach uszkodzeń wraz z programem naprawczym wodociągowej wieży ciśnień w Szczecinku” z czerwca 2012 r. (aut. dr inż. J.Engel);
  - „Inwentaryzacja architektoniczno-konserwatorska budowli wieży wodociągowej” z sierpnia 2012 r. (aut. arch. T.Wolanin, K.Mielczarek);
2. zdjęć fotograficznych stanu obecnego obiektu

stwierdza się, co następuje:

1. Zlokalizowana na Wzgórzu św. Jerzego, przy rondzie w centrum miasta, wieża ciśnień stanowi charakterystyczny obiekt wpisany w panoramę miasta, będąc znaczącą dominantą krajobrazową. Wieża złożona z wysokiego murowanego z cegły trzonu o rzucie 8-bocznym, pierwotnie posiadała głowicę (o rzucie 8-bocznym), przykrytą dachem w formie kopuły, zwieńczonym hełmem - „grzybkiem”. W wyniku postępującej degradacji substancji zabytku potwierdzono ww. dokumentami zły stan techniczny, co w konsekwencji spowodowało w 2012 r. rozbiórkę głowicy wraz z dachem oraz demontaż zbiornika wodnego. Obecnie z pierwotnej formy wieży pozostał trzon, przykryty dachem. Wewnątrz trzon wieży posiada stropy oraz ciąg schodów.
2. Podstawową zasadą ochrony konserwatorskiej jest zachowanie oryginalnej substancji zabytków w tym m.in. bryły, kompozycji oraz detalu architektonicznego. Pod pojęciem detalu architektonicznego należy rozumieć element ukształtowania budynku w sferze wykończenia przestrzennego, elewacyjnego, określający zasadę uformowania poszczególnej części budynku.
3. W świetle powyższego tut. organ ds. ochrony zabytków stwierdza, że wieża powinna zostać odtworzona **w pierwotnej formie** przy czym:
  - TRZON WIEŻY: ze względu na dobry stopień zachowania substancji, trzon powinien zostać poddany pracom konserwatorskim/naprawczym. Zakres naprawy (m.in. uzupełnienie tynków, spoin, cegieł, wstawienie stolarki) powinien zostać określony w dokumentacji projektowej. Dopuszcza się zmianę wewnątrz trzonu polegającą na zmianie ciągu komunikacyjnego, wstawieniu stropów, elementów technicznych służących komunikacji etc, które przystosują trzon do nowej funkcji. Z uwagi na przepisy szczegółowe dopuszcza się montaż elementów technicznych na zewnątrz wieży (np. winda).
  - GŁOWICA WIEŻY: należy odtworzyć głowicę w formie ośmiokątnej, przy zachowaniu pierwotnej kubatury. Dopuszcza się zmianę jej wyglądu zewnętrznego (np. poprzez zwiększenie powierzchni szklanych, rezygnację z odtworzenia klinkierowej obwoluty etc.), oraz zmianę użytych pierwotnie materiałów wykończeniowych, na rzecz materiałów współczesnych. Układ funkcjonalny wewnątrz głowicy, oraz użyte materiały powinny być przystosowane do nowej funkcji. Dopuszcza się montaż na zewnątrz głowicy elementów dostosowujących obiekt do nowej funkcji.
  - DACH WIEŻY: należy odtworzyć dach w pierwotnej formie, przy czym dopuszcza się zmianę powierzchni, jak również materiałów użytych przy wykończeniu.
  - „GRZYBEK”: dopuszcza się rezygnację z odtworzenia na rzecz przystosowania obiektu do nowej funkcji (obserwatorium astronomiczne).
4. Wzgórze św. Jerzego stanowi wraz z wieżą wodociągową, dawnym żydowskim domem przedpogrzebowym, oraz cmentarzem wojsk napoleońskich pewien układ funkcjonalny, który należy odczytywać jako niejednorodną stylistycznie przestrzeń. W związku z powyższym zaleca się równocześnie rozważenie możliwości modernizacji przestrzeni wokół wodociągowej wieży ciśnień. Proponowane rozwiązania powinny przewidzieć skutki wizualne, a sam projekt powinien spełnić warunek wkomponowania elementów w przestrzeń w taki sposób, by **wieża wodociągowa stanowiła w dalszym ciągu dominantę w krajobrazie miasta.**

Zaznacza się, że przedstawione powyżej zalecenia mają charakter ogólnych wytycznych, co wynika z faktu braku koncepcji zagospodarowania przedmiotowego obszaru i obiektu. Szczegółowe zalecenia na temat wskazany we wniosku będzie możliwy do sformułowania po przedstawieniu sprecyzowanych propozycji i proponowanych rozwiązań.

Niniejszych zaleceń nie należy traktować jako pozwolenia na prowadzenie prac w obiekcie zabytkowym. Wodociągowa wieża ciśnień objęta jest prawną ochroną konserwatorską w oparciu o art.7 pkt 1 ustawy z dnia 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, na podstawie decyzji wojewódzkiego konserwatora zabytków z dnia 15 października 2012 r. – nr rej A-1234. W związku z powyższym na wszelkie prace prowadzone przy obiekcie objętym ochroną konserwatorską należy każdorazowo uzyskać pozwolenie tut. organu ds. ochrony zabytków (art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

Z up. BURMISTRZA MIASTA

Anna Dąbska
Miejski Konserwator Zabytków
w Szczecinku

Otrzymują:

1. Adresat-Wydział Rozwoju

2.a/a

